Број 236 | У Новом Саду, у уторак 25. октобра 1905. | Година XL.

„Застава“ излази сваки дан два пута, а недељом, празницима и данима иза недеље и свеца једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 40 пот. на четврт године 7 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 2 кр. 98 пот. на четврт године 8 круна 75 пот.
За остале земље на [illegible] године 20 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за пола године 2 круне, на целу годину 4 круне а за стране земље годишње 6 круна.

Појединн вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

(Вечерњи лист.)

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Издање „Рада“ деоничарског друштва у Руми.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јована Г. Чавића,
Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Рукописе не враћамо

Појединн вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-конто 12008.

Изјава босанско-херцеговачке омладине.

У овом броју „Заставе“ доносимо изјаву босанско-херцеговачке омладине, која се учи на загребачком свеучилишту. Тако је бар потписано. А ми смо већ више пути изјављивали, да такви потписи ђутуре, не могу имати праве важности. Ако је та омладина организована, доста би било да потпише председник и перовођа, но ако није, волели бисмо да видимо имена.

Но поред свега тога донели смо изјаву а бићемо слободни да кажемо неколико речи о тој изјави, управо о оном о чему је реч. Млађи су устали против старијих у стали против оних који су до сад водили борбу око народно црквене школске автономије. Та се борба није свршила на задовољство народа.

Разумемо! Сами, без довољне помоћи путовали су повереници народни по Бечу, Пешти, Цариграду; трудили су се пошто но и истрајно да искамче од владе право на своју цркву и школу и фондове. Велики и тежак је био тај рад. Тај рад је вођен са великим трудом, пожртвовањем а не може нико казати, да није вођена борба са јаком опремом.

Но, овде се није питало ко има право већ ко је јачи ко има више моћи и уплива у Бечу и Цариграду Народни заступници Босне и Херцеговине, били су слабији. То није њихова кривица. Да је у току силних година учињена и нека погрешка, то хоћемо да признамо, но то се догађало и другима Али зле намере није било а доказе родољубља и истрајности видели смо довољно

У току те борбе ми смо, колико смо могли, пратили и рад млађе омладине. И шта смо видели. Млађа омладина стајала је на том становишту, да је та борба узалудна Она је доказивала, да треба ући у политичку борбу, а не томити се толико само око автономије. И да автономија не вреди, ако народу нису осигурана његова политичка права.

Признајемо, да у томе има истине. И ми смо били за то, да треба повести борбу око аграрних и политичких питања. Но ми нисмо губили из вида да и борба око народне црквено школске автономије није без користи. Она је пробудила народ, скупила га је уједно и створила му је земљишта за нову борбу.

Али ова омладина, која је толико омаловажавала автономну борбу, одједном поче кукати као да се небо срушило, кад та борба није донела онакав статут каквог је желео народ и његови заступници И сад баш она око тога гради расцеп. А баш је држање исто омладине донекле узрок, што су старији поверили васељенском синоду, да он реши спорна питања.

Што се тиче политичке борбе, ми смо пратили рад нове омладине. Признаемо да има у њој људи одушевљених, честитих, родољубивих, који живо прате догађаје у свом народу.

Та нова омладина створила је и лист: „Нов Живот“. Али искрено кажемо, тај нам се лист није допао. Ми у њему нисмо видели оно, чему смо се надали Нисмо видели начела нити назоре, који би дисали не само новим него и бољим животом.

У 2. броју тога листа (година 1905) има н. пр. чланак „Васкршњи дар“ у коме се кади влади како је преустројила десетину. Данас се показало да то није изведено онако, како је требало. А знало се то и онда. Па ипак је „Нов Живот“ писао како је тај „ускршњи дар“ нарочито намењен Србину тежаку и да се“ узда у привредни васкрс, који му обећава објава земаљске владе“. Тамо има како су уверени у искреност наредаба министрових, и потпуно уверени у добру вољу оних људи, који су на управи земље На 10 места се хвали као врло добар начин и све је добро и красно. То би много било и од полузваничног листа. А то се пише о влади, која је упропастила материјално наш народ и упропашћује га с планом

У истој тој ствари донео је „Нов Живот“ (у 6. броју) чланак „Менафи Сандук“. Тамо има како је „влада Босне и Херцеговине вољна да помогне једном тежаку, хтела би га отети од злотвора зеленаша Има како је „руковање тим новцем поверено само чиновницима, који познају свет“ и „како то одговара потребама народним.“

Овако о влади па и последњем чиновнику Босне и Херцеговине. А одмах за тим у 6. броју има белешка о народним заступницима, о онима који су српску цркву и школу хтели до отму из чељусти те „добре владе“ Та белешка гласи: Изгубљена битка. Тамо се вели: „Синод и цариградски патријарх стадоше на страну јачих, и тиме смо ми изгубили битку.“

Па се онда каже: „Мили боже толики труд, трошак и дангуба, а нарочито оне људе (а има их доста) које је црквена борба упропастила материјално. Црквени статут донеће метеж међу вас, па ће бити чуда и покора Ко је томе свему крив? Објасниће време и људи. Ти српски народе одреши кесу па даји, (ако имаднеш одкуд) и спремај се за нову борбу. Шта си ти српски народе добио, а шта изгубио са црквеном просветном борбом, имаћемо времена да објаснимо, али ће се то теби и без објашњења само казати, кад те притисну терети“.

Ах ти проклети терети! Дабогме да сам управа кошта. Ако ћемо шта је јефтиније, најјефтиније је кад један управља.

Нећемо да сумњичимо, али ово није борба. ово нису начела која требају српском народу јер не одговарају — истини. Ко мисли да је могуће водити политику без погрешке, па и са мало погрешака, вара се Омладина верује у родољубље тих људи. Верујемо и ми; али само родољубље није довољно. А једнима опрашта све, другима ништа — На ово велимо само толико: — Не тако!

Изјава.

Српска академска омладина из Босне и Херцеговине на загребачком свеучилишту сматра за дужност о расцепу млађих и старијих и о приликама у Босни и Херцеговини изјавити слиједеће:

1. Осуђује задњи чин преставника народа и свештенства у борби за црквено-школску самоуправу, јер и ако су опомињани, нијесу уредбу ни једном изнијели на јавност, да се народ, који им је пуномоћ дао, изјасни о овој уредби.

2. Осуђује поступак управног одбора српске дионичарске штампарије и сажаљава га нарочито још и с тога, што се из њега види с коликом ексклузивношћу према млађим и њихову програму орваци поступају, пребацивајући им чак и непатриотизам

Познавајући их међутим као скроз родољубиве и уважавајући њихов назор о будућем јавном раду као сасвим правилан и такав, гдје би се сва пажња посветила на што јачу организацију народне снаге с политичким програмом, којим би се једино и на црквено-просвјетном пољу по-

ПОДЛИСТАК.

»ЗАБРАЊЕНО ЈЕ ПРОСИТИ.«

Украшене светиљке на степеницама зграде обасјавале су величанствени улазак.

На првоме ступњу стојао је лако одевен младић.

Тамо горе, у једној од најлепших и најукрашенијих одаја седео је добар пријатељ његовог покојног оца.

После очеве смрти, ево, живи у највећој беди и невољи, али до сад то не рече никоме. Другови га никад не видеше друкчије, но на смејана лица.

— Али ево, већ даље не може трпети. До сада је бар имао уредну храну, а сада већ два дана није видео топла јела.

На пољу је већ у велико зима, а он нема чиме да заложи своју собицу.

Дан обично проведе на предавању, а и по јавним књижницама; тамо је свугде топло. — Али ове се у 6 сахата затварају. Код куће не може да ради, јер нема да купи осветлење.

До сада се у то доба шетао по улицама, али сала је већ хладно, а он нема топле одеће. — Не може да га угреје ни најбржи ход

Огићи ће њему. Он је богат, добар, он ће му дати — узајмити нешто новаца — ма само толико, да купи коју свећу и топле одеће. А то све неће бити много. Свеће нису скупе, а хаљине може и у телалина добити.

Па он у осталом неће ни тражити од њега, да му поклони. Узајмиће и вратиће му — свакако ће му вратити.

Кроз који дан довршиће своју драму — а академија ће је наградити — зацело ће је наградити. То су му рекли сви другови, којима је год читао.

А другови баш волу, да се исмејавају њему, њему су се сви дивили.

Да — биће награђена Тада ће све боље бити. Купиће свећа, не свећа већ лампу, ону са зеленом куглом, јер га очи већ и онако боле. Моћиће и собу заложити.

Да — а својој сиротој мајци? — Не, не. Прво ће њој послати половину — не, више! Себи ће оставити само колико му је најпотребније. А и њему ће доста остати. Та његова драма ће добити прву награду! — Напред!

Успне се.

На врху степеници, под најсветлијом лампом стоји табла: »Забрањено је просити«.

— Пр-о-о о сити!

Крв му је јурнула у образе, а очи му се напунише сузама. Окрену се и слете низ степенице.

Јурио је кроз улице, пуне топло и раскошно одевеног света. Дрхћући од зиме стиже у удаљени крај вароши, где му је био стан.

Тамо, чак на четвртом спрату била је његова соба, баш под самим кровом.

Гле, широм отворена! А што не? Ваљда да се не исхлади? Или да га можда ко покраде? Њега?

Али његова драма?! На столу је лежала гомила разбацане хартије. Дограби је и стеже је на груди, а сузе га облише.

— Биће, мора бити награђена! — Прва награда! — Ох, тада ће све бити добро... а дотле?...

Нови Сад. Драги.

стигао већи успјех, српска академска омладина томе новом покрету изражује своју симпатију и обећаје своју помоћ.

3. Осуђује писање ново-покренутог листа „Дана“ и изјављује, да с овим листом нема ништа заједничког, пошто је ударио правцем, који се противи интересима народа у Босни и Херцеговини

Загреб 23. октобра 1905.

Српска Академска Омладина
из Босне и Херцеговине у Загребу.

Нови Сад, 24. октобра.

Пре два дана донели су будимпештански листови вест, како се свугде у држави осећа оскудица у железничким колима. Истичу, да је то отуда што је на министарску наредбу 40 хиљада железничких кола повучено из саобраћаја и резервисано. Опће је мишљење, да су та кола резервисана за војску, која се негуд спрема. (Толико кола би било отприлике довољно за 400 хиљада људи и прибор)

Кошутовачки лист, што излази у Новом Саду, „Хатарер“ пише том приликом ово: „Сензационе припреме теку у погледу мобилисања војске. Пре кратког времена саграђене су на земунско новосадској прузи војничке заобилазнице. Један генерал за другим долази у Петроварадин, да се под изликом „војничког прегледања“ побрину о стратегијском утврђивању града. Али није реч само о граду, него читаву железничку пругу до границе удешавају, да буде удешена за мобилизацију То све упућује на то, да се нешто спрема због балканских догађаја, који ће можда пре, но што и мислимо, „принудити Аустро Угарску, да са војском ступи у акцију.“(?!) Знаци, о којима нам наш земунски извештач јавља, сведоче, да у Бечу јако рачунају на то. У последње време донели су грдну количину муниције у Петроварадин. Пре 10—14 дана стигло је од горе 10 вагона барута. Овај барут донешен је засебним војничким возом. Војнички кругови говоре, да је тај барут донешен, да се попуни обична одређена количина барута. али томе у супрот говори огромна количина донешеног барута. Чврсто се дакле држи вест, да ће у скорој будућности — можда већ у почетку идуће године — из Беча наваљати невољу мобилизације на угарски народ То би дакле био почетак беде и невоље, које је милостиво избјегавао највиши заповедник војске, што ће угарске пукове изложити опасности на Балкану. Али то је нешто већ обично, да је Бечу угарски војник био најјевтинији“.

Незаконитости
при црквено-школским изборима у Босни и Херцеговини.

Сарајевска „Српска Ријеч“ пише:

Јављају нам са више страна, да су се при изборима дешавале и незаконитости. Многи, који су хтјели да се одрже или дочепају власти дрско су вријеђали све прописе нове уредбе а неке су изигравали. Сасвим је незаконит избор у Зеници, гдје је један чиновник приграбио предсједничку власт и просто виком и галамом проглашавао који су изабрани за чланике и одборнике, а није дао да се гласа цедуљицама, како уредба прописује и одмах су ови овако насилно изабрани приграбили у руке управу општине, док је народ поднио призив против оваког насиља, и зато не сумњамо да ће позвани убрзо уништити овај рад и одредити нову законити скупштину, на коју би требало и епархијске изасланике послати, да стану на пут газдовању једног чиновника, који својим положајем застрашује народ и присиљава да ради по његовом ћефу.

У Сребреници влада такође незадовољство са избором и предсједником и служеним жандарским фирером Танасијом Петучићем, који је и до сада био предсједник а није уживао никакво народно повјерење

Сличних примјера има и на другим странама. Али ако се народ чврсто држи уредбе и права која му пружа, ако све незаконитости пријави надлежним властима, мора и бјудити закон и мрају се уклонити неправде.

Криза.

При крају ове недеље спрема се министар предсједник да иде у Беч, да подне се владару извештај о досадањем своме раду и садањим политичким приликама Мађарски опозициони листови пишу, да се својим радом у Бечу неће моћи похвалити и да се у Бечу јако променуло мишљење о способности, умешности Фејервијарија и његовог е владе. У Угарској не само да није постигао никаква успеха, него сто и још много горе но пре. Опозиција у сабору баш после објаве његова програма повећава се, јер и Тиса са својом странком прелази у опозицију против владе У жупанијама нема влада никаква угледа, њене се наредбе не извршавају, њене жупане бацају напоље са жупанијских скупштина или их не пуштају у жупанијска звања Угарак пак, који је Фејерваријева влада убацила, да запали Угарску упалио је и Аустрију. И тамо је још горе, јер тамо је већ потекла и крв улицама. За све ово неће му у Бечу бити врло захвални И мађарска опозициона штампа држи, да ће у Бечу гледати, да се што пре опросте садање владе и надају се, да ће сада круна покушати другим путем да реши ово критично стање

Румунски збор.

У недељу имали су Румуни свој народни збор у Лугошу, на којему је било више хиљада душа. На томе збору донели су одлуку, у којој траже да влада повуче све оне наредбе, које су управљене против румунског језика. Даље траже неограничено опће бирачко право.

Зулуми у Старој Србији.

Извештај „Застави“.

Београд, 22. октобра.

Насиља над Србима на нашој граници постала су стална од како је дошао први табор аскера са 44 алаја. Аскери нису плаћени нити одевени и храњени довољно, те на њихов рачун иде 9% крађа, које се врше на нашој граници, а већ дивљачка им ћуд испољава се у безбројним насиљима и отвореном отимању. Аскери са куле Јени Дебеље напали су на кућу Михаила Јелића, у којој су биле саме жене, које они сагнају кућу и стану кошнице са пчелама красти. На врисак и пуцање жена кроз прозор, дотрче људи те их једва одбранише. Аскери са куле Анђелиног Врха отели су и појели овцу Милосаву Дивовићу из Тисовице, а другом приликом су отерали осморо јаради и једну козу Милосаву Вјетровићу из Штиткова, па козу заклали а јарад на његово преклињање пустили, пошто су га добро истукли и узели му два пара чарапа. Тако је онбаша из куле Старе Дебеље испребијао Јована Василића, у рођеној му кући, пошто га је изазвао претњом: да ће он крштавати и венчавати Ђауре Аскери са куле Анђелиног Врха одвукоше једнога дана Драгишу Чкољевића из Штитковаца тобож што је без њиховог знања возио дрва, и пустише га после уцене за неколико пари чарапа и жељену количину кајмака. Очевидно је, да су ови чуљари реда узрок том учестаном злу, и ако кога има да још води рачуна о оном српском народу, треба да поради пре свега на уклањање ове хорде зликоваца под оружјем султановим.

Прилике у Русији.

У главним градовима Русије наступио је поново мир и ред. Од велика је утецаја било помиловање политичких криваца. Јуче, у 4 сата ујутро пуштени су сви из затвора, на које се помиловање простире, осим тога прекинуте су парнице против политичких криваца.

Једино трају још изгреди против Чивута и у Финској. Јуче је допловила руска балтичка флота у Хелвингфорс и искрцала је војску, којој је задатак, да успоставља поново ред у Финској. Јуче је изашла и царева наредба којом успоставља поново фински устав, а финску земаљску скупштину сазвали су за 7 (20.) децембар. Свеово прилично је стишало духове у Финској.

У Баку, где су били толики изгреди, сада иду радници заједно са грађанима под народним заставама и са царевом сликом и кличу: живео цар живела слобода! Приликом такове једне демонстрације Јермени су пуцали на одушевљени народ и бацали бомбе на њих На то су радници запалили једну јерменску кућу, из које су на њих пуцали. Пламен је захватио неких 20 јерменских кућа, које су све изгореле.

Вести из места и са стране.

Демонстрације у Аустрији.

Радничке демонстрације у Бечу у корист општег непосредног изборног права, нису остале без последица. Дошло је до истих демонстрација у Трсту, Прагу, Брину, Грацу, Лавову, Клагендорфу па опет у Бечу и т. д. У Трсту су се том приликом разлегали звуци: живела социјална револуција. У Прагу је дошло до крвавих судара и многи су теже и лакше рањени. При првом судару рањен је полицајни комесер Фалук, за тим два полицајна инспектора и 21 полицај. Жандармерија је била обасута каменицама. У недељу је дошло у Грацу поново до демонстрација. Улицама је пошло десет хиљада радника и демонстрирало је у корист општег изборног права. Код Грабена полиција се одапрла и покушала грдне масе света да потисне у побочне улице. Тада одјекнуше више револверских метака. На Јосифову тргу обасута је полиција каменицама, и многи полицај је рањен. Тада су пуцали и полицајци. И тек је војсци пошло за руком да потисне светину из побочних улица око Грабена. Наређено је било да се затворе и све капије на кућама. Потиснуте масе света полупале су све прозоре на јавним зградама. После подне се војска повукла у касарне, но увече је опет изруковала и порушила је барикаде, које су радници били подигли. Ухапшено 65 особа и код њих су нађени велики оштри ножеви и мачеви. У Бечу су демонстровали 10.000 радника. Црвене заставе су се свугде виле и силни написи у корист општег непосредног изборног права У Брину су демонстранти проносили улицама једну грдну лутку а за тим су је обесили о један фењер и ставили су напис: „Камарила“ је обешена. Полиција је касније ту лутку уклонила.

Сарајевљани ће опет у цркву.

Од кад је настало било нередовно стање у Босни и Херцеговини, народ није ишао у цркву, нити давао сарањивати мртве по црквеном обреду. Сад је то престало.

Сарајевски црквено-школски одбор издао је православним Србима у Сарајеву овај позив: На основу Уредбе о црквено просветној управи у Босни и Херцеговини — поверењем овдашњег српског народа — од прве црк.-школ. скупштине изабрани црквено-школски одбор преузео је у своје руке овдашње српске православне цркве и школу — и тиме је повраћено редовно стање у њима.

Овим чином наступило је и оно — давно жељено — време, да и опет уђемо у наше свете цркве, у које толико година нисмо улазили. Ову вест, знамо, да ће наш српски народ радосно поздравити и са искреном хришћанском побожношћу полетети својим светим богомољама; с тога налазимо за сходно, да овим путем обавестимо овдашње српско грађанство: да ће сада у недељу 23. октобра бити служба божија у обема црквама. У старој цркви биће служба раније, а у новој цркви биће архијерејска служба у 8½ сати у јутру.

Срби, браћо! Јављајући Вам ову вест, надамо се, да ћете се свиколици тај дан на окупу наћи у нашим светим храмовима, да онде принесемо заједнички Богу наше најтоплије молитве. Наше српско певачко друштво „Слога“ тај дан ће у новој цркви појати на литургији.

Тога истога дана прогласиће се и клисаре у обема црквама.

Из седнице, држане у Сарајеву, 16. октобра 1905.

Српско-православни црквено-школски одбор.

Једна страшна ноћ.

„Српској Ријечи“ пишу из Коњице: „У среду 12. октобра у нас је цели дан падала киша; када је било 11 сати ноћу, настала је велика грмљавина и тутањ у атмосфери, а вода је лила, као да се небо проломило. Грмљавина и провала облака почела је од југо истока па се протегла према северној страни Коњица и трајала је до један сат по поноћи. Мало је било кућа, а да нису прокиснуле. Од

великог страха и поводња све се дигло на ноге, дремовни из сна, а особито они, чије су ћкуће биле покрај воде... Појединим улицама, вода је ваљала дрвље и камење, а пред собом је све рушила и обарала, што јој је на путу стојало. Суви До са највећом брзином јурио је и засипао оближње куће пржином и камењем, а кад је у чаршији провалио ћуприју и бацио је у валовиту Неретву, онда је јурнуо у хотел и доњи бој напунио водом и пржином, а тако и општинску кућу, у којој су становале две фамилије; чељад су се једва избавила из чељусти страшне смрти и склонили су се у кућу браће Мужијевића. — Пред котарски уред поток је нанео преко 500 метара пржине. Од Туштице па до тећинске џамије преко 300 метара била је цеста (пут) у води и сутра дан. У неким дућанима многе су магазе биле пуне воде. — Све би ово човек лако заборавио, али је речица Тршаница још веће чудо починила. Од Брадине па до Коњица (два сата), Тршаница је, где је год могла из корита изашла и свуда за собом пустош остављала. Рушила је пилане, однела куће, млине, јапију, ћутуке, говеда и стада, многе стогове сена; а у Подорашцу, пошто је из земље извадила неколико јабланова (високих по 30 метара) онда је разрушила муслимански хан, из кога су се чељад кроз прозор једва спасла. Седам волова је било у хану повезано, три су ујутру у страни жива нађена, а четири је вода однела. Све што је пред собом на путу налазила, то је обарала, рушила и из темеља изваљивала. Уз Тршаницу било је доста млинова, који су вазда млели, а сада проћиће доста времена док и један млин почне радити, а многи ће се без њих патити! Ко је био будан, бежао је из кућа и спасавао се. Кад је Тршаница својом брзином заваљала толики материјал и пред собом гонила у Коњицу, таква је тутњава била, као да је смак света настао. На Вароши близу железничке станице била се разлила и обухватила је све куће, а кад би муња сенула, изгледало је да се све у море претворило... Многи су бегали, који су могли из кућа, а у спаваћим хаљинама летели не знајући куда иду, а остали који су водом били опкољени, молили су само Бога, да им душе избави. На једанпут чује се још већа лупњава, тутањ и потрес. Ово Тршаница руши и обара ћуприју, која одмах до себе руши полу прве куће; а мало касније пада и друга већа ћуприја код железничке станице и одваја Коњиц од телеграма и поште, те тако Тршаница отвара себи већи пролаз, али и ту не мирује, него руши по пола велику кућу Блажа Јурића (он јадник није ништа имао до те куће и летос се задужио 400 форинти док је начинио). У овој кући су становале четири фамилије железничара. Жене и деца вриште и запомагају, а људи им отишли пре тога на службу. И никог нема да их избавља, него се сами у ноћним хаљинама избављају и беже, али не знају куда?! Сијне муња, и тужна жена железничара Живковића држи у наручку при сиси дете, а друго јој дете (сина од пет година) заједно са креветом и са пола куће откида брза Тршаница и носи у загрљај хучне Неретве... Вришти мајка за сином премилим, вришти и плаче, али јој нико не помаже, а вода нема милости! Пала је јадна мајка онесвешћена и касније ју нађу онесвешћену на једној њиви покрај Тршанице... Чим су се ћуприје срушиле, одмх је било лакше за остале куће, које су биле водом опкољене, јер је река начинила себи веће корито, па је сву воду што се разлила око кућа, пошмркала, те су многи душом данули. — На више места вода је железничку пругу тако искварила, да шине саме висе у ваздуху, те је са Сарајевом прекинут сваки саобраћај. — Оваки страх и поводањ нико овамо не памти".

Књижевни одбор Матице Српске.

имао је у четвртак 20. октобра (2. нов,) своју седницу под председништвом А. Хаџића, председника друштвеног. Од предмета наводимо: Председник топлим речима напомиње, да је почасни члан Матице Српске, Карло Сас, преминуо и да је у име Матичино породици изражено саучешће; уједно ће се умолити Књиж. Одељење, да одреди једног члана, који ће говорити у спомен и славу покојникову. — Министарство просвете дозволило је изузетно питомцу задужбине Васе и Саранфиле Јагазовића, Емилу Нађринском, свршеном студенту трговачке оријенталне академије, да ову школску годину проведе у иноземству ради усавршавања у својој, трговачкој, струци. — Председник одбора за подизање споменика песнику Луки Ботићу у Сплету јавља Матици, да ће та свечаност бити 5. новембра у 11 часова пре подне. Од стране Матичине има се поздравити телеграфским путем. — Мита Калић, професор у Сомбору, захваљује, што је одликован избором за члана Књиж. Одељења. — За чланове Редакцијоног Одбора бирају се: Светозар Савковић, Иларијон Зеремски, Јован Живојновић и Милан Будисављевић; секретар друштвени по себи је члан тога одбора. — Узима се на знање, да су у заједничкој седници Књиж. Одељења и управног одбора изабрани: Сава Кршић за питомца Ђене Брановачког и жене му Иде в Светислав Удовички за питомца задужбине Васе Јагазовића и жене му Саранфиле за економску струку. — Пристаје се у начелу на предлог „Привредника", да се за књиге за народ са чешког преведе „Жена као лекаркца". Тога ради има се обратити госпођи Зорки Ховорковој у Праг. — Одређује се да се у књиге Матице Српске за г. 1906. штампа 2. књига „Византија и Срби" од Ст. Станојевића. — Издају се на преглед рукописи: „Зло дете", „Безимени приложак", „За инат", „Четири приче". — Примају се за издање матичина: „Две главе из живота мајстор Дише" прича Драг. Илијћа, „Прогнани краљеви" слика Марка Цара. — Прима се условно рукопис (ако га писац исправи) „Неколико важних писама за српску повесницу." — Као сувише специјална ствар, која није за Летопис, не прима се већином гласова „О српској црквеној архитектури у средњем веку. — Одбија се рукопис „Кнез Константин Немања", јер није исправљен према напоменама. — Остали предмети тицали су се питомаца матичиних. —

Барут за Бугарску.

Из Земуна јављају: Ових дана је преко овдашње станице прешао један нарочито теретни воз за пренос барута. Воз је имао 8 вагона барута који је за Бугарску поручен. Барут је Бугарска поручила. За пренос плаћа Бугарска само од Земуна до Цариброда 14 хиљада франка. У скоро ће још једна поруџбина за Бугарску преко овдашње станице прећи.

Јапанска љубав к ближњему.

Љубав к ближњему је и код Јапанаца ухватила корена од како су почели примати Христову науку и прелазити у православље. Нарочито она изрека „што даје десница не треба да зна левица" — огледа се у њиховим такозваним „тајним друштвима за обрађивање земље." То друштво које се састоји већином из млађих људи за време док је трајао руско-јапански рат, тајно ноћу одлазило на имање које је необрађено услед тога што је радна снага на бојишту и онда је узорало, посејало — тако да се сутра дан освануло све лепо урађено. У једном округу званом Киото, ђаци после школа су ишли на рад у поље и замењивали радне снаге у оним породицама чији су раденици налазили се на бојном пољу. Осим тога по целлом Јапану се води велика брига у војничким породицама оних, чијм су старатељи за отаџбину оставили своје кости на далекои истоку. Њима сви добровољно дају по коју груду земље да се може исхранити, уступају им трговање са продавањем жигица, асура и других монополисаним стварима. Једком речи сви и свуда труде се како би оштећеним породицама помогли и губитак у радној снази надокнадили. Ово је леп пример љубави к ближњему.

Снег.

Лист „Србин" који излази у Госпићу пише: Како је снег освануо на св. Петку и покрио поље и планину и данас лежи. Ноћи ведре па је снијег и смрзао. Већ нам је и пошта почела закашњавати. Снијег је и ако смо у Лици, ипак изненадио и нанијеће велике штете. Има много кромпира у земљи, зетечен је у вртловима готово сав купус и репа. Госпићанима је и веће изненађење, што у депову дрва нема!

10 милијуна мање пореза.

Из Будимпеште јављају: У прошлом месецу је 7964 грађана 440 хиљада, 82 круне и 41 потуру платило пореза. Од тога је плаћено 136 хиљада 237 круна и 73 потуре за државни порез; 12 хиљада, 48 круна и 81 потура. 278 хиљада 920 круна и 37 потура за општински порез; 2758 круна и 52 потуре пристојбе за комору и 10 хиљада 86 круна и 98 потура пореза за болницу. Ове године је од 1. јануара па до конца октобра 122 хиљаде, 297 грађана 21 милијун, 937 хиљада, 648 круна 81 потуру пореза платило, дочим је прошле године 198 хиљада 948 грађана платило 31 милијун 461 хиљаду 264 круне и 50 потура. Ове године је дакле 76 хиљада 651 грађана платило мање пореза и потом је мање уплаћено 9 милијуна 523 хиљаде 615 круна и 69 потура.

„Госпођа учитељица."

Бечке немачке новине доносе вест да је у доњој Аустрији школски савет решио и већ издао наредбу да учитељице које су у доњој Аустрији по основним и грађанским школама постављене, без разлике се титулишу „госпођа учитељица" па биле оне удате или не. Са тиме је испуњена једна жеља, која се чешће пута чула од стране женских учитељица. — Да ли таке жеље и код наших учитељица постоје.

Брзојави „Застави".

Стигли 25 октобра.

Из жупанија

Будимпешта. Говори се, да ће велики бележник пештанске жупаније бити ускоро скинут са свога звања.

Клуж. Члан жупанијске скупштине Емерих Шандор преслушан је као оптуженик ради напада на великог жупана, приликом његове инсталације.

Немири у Аустрији.

Праг. И јуче је било изгреда. Чешки ђаци свугде штрајкују по великим школама. Демонстранти подигли су барикаде. У вече су порушили стражарнице. Стање је опасно. Прозори на кућама немачких становника су полупани. Када је долазила војска, напали су је камењем. Ова је растерала демонстранте У предграђу, виноградима пуцали су. Око поноћи наступио је мир.

Беч. У свима окрузима вечерас држани су зборови. Исто тако у Линцу, Лавову, Инсбруку и Трсту, где је дошло до судара с полицијом.

Прилике у Русији.

Петроград. Изашао је царев манифест, којим се Финцима даје сабор са општим бирачким правом; даље слободу штампе, удруживања и зборова.

Хелсингфорс. Манифест је посред силног одушевљења свечано објављен. Устанак се свршио.

Петроград. Вести из унутрашњости јављају да се свуда стишавају духови. Само је у Иркуцку проглашено ратно стање, а у Риги трају гоњења противу Чивута као и жељезнички страјк.

Одеса. Овде је наступио мир.

Вашингтон. Амерички Чивути молили су Русвела да посредује код руске владе, како би у Русији престало гоњење Чивута. Русвел је одговорио: да у овај мах не би био у стању предузети никакве кораке који би донели ма какве користи.

Трговина.

НОВИ САД, 25. октобра 1905. године

Пшеница прве каквоће 16 к. — п. до 16 к. 30 п.	све од 100 кила
Пшеница нова — к. — п. до — к. — п.	
Пшеница средња 16 к. — п. до 16 к. — п.	
Пшеница лакша 15 к. 60 п. до 15 к. 80 пот.	
Наполица 15 кр. — пот. до 15 кр. 60 пот.	
Јечам нови 12 круна 80 пот. до 13 кр. — пот.	
Зоб 12 кр. 20 пот. до 12 кр. 40 пот	
Кукуруз у зрну н. 14 кр. 20 п. до 14 кр. 40 п.	
Кукуруз у клипу н. — кр. — п. до — кр. — пот.	
Маст 152 кр. — пот. до — кр. — пот.	
Сланина 152 кр. — пот. до — кр.— пот.	
Сланина паљена 152 кр. — п. до — кр. — п.	

Стечај.

Оставком Бранка Ролера, постало је упражњено једно учитељско место на салашима молским (општина Мохол, Бачка жуп.) на које се овим отвара стечај са роком од две недеље од првог увршћења његовог.

Са овим местом скопчана су ова берива:

800 К у име редовне плате; 40 К у име свог и школског огрева; 80 К у име награде за повторну школу; за писаћи прибор 8 К, осим тога законом прописани петогодишњи доплатак и слободан стан према пропису 74. §-а Шк Уредбе од 1872. године Сва берива издаје политичка општина молска, осим награде за повторну школу и писаћег прибора, које издаје српска православна црквена школска општина овдашња.

Дужности су прописане Шк. Уредбом од 1872. г. и односним зак. наређењима. На ово место има у првенство учитељи но у недостатку такових, изабраће се евентуално и учитељица. Ваљано инструисане молбе имају се послати на потписани школски одбор.

Из седнице школског одбора православне српске црквене и школске општине молске, држане 17. (30.) септ. 1905. г.

Сава Лудајић перовођа. **Душан Јосимовић** председник.

1169 1—3

ЈЕДАН млад интелигентан трговачки спомоћник спецерајске струке тражи место, које може одма наступити Говори српски, немачки и румунски, а разуме и мађарски.

Упитати у администрацији „Заставе“

1168 1—3

ШПЕЦЕРАЈСКА ТРГОВИНА

К. М. МИРКОВА

у Вел. Кикинди

потребује два добра помоћника, који говоре српски, немачки, мађарски и романски. Првенство имају добре детаљисте. Ступање одмах. 1147 3—3

Шпецерајска трговина

ЈОВАНА ПОПОВИЋА

у Панчеву

потребује једног **старијег помоћника**, који може одма ступити — Ко је вичан немачком и мађарском говору, има првенство. 1162 2—2

ШЉИВОВИЦЕ

ЧИСТЕ СРЕМСКЕ

Имадем старе лањске до **800 хекта** на продају, а тако исто и нове шљивовице већу количину, па стога ова г. г. трговци, хотелијери и гостионичари, који требају добре и чисте шљивовице нека се изволе на мене обратити, где ће једино добре и солидно послужени бити. Цене као и мустре шаљем на захтевање франко и бадава.

ДУШАН ТОДОРИЋ

1135 5—30 печиво сремске шљивовице

Стара Пазува (Срем).

СТАКЛАРСКИ ПОМОЋНИК

који је вешт урезивању стакла (Plankarbeit), а који је вичан и дрвенарији (Holzarbeit) има преенство. Ступити може одма. Понуде треба упутити на

J. Hirth

1151 3—3 Glashandlung Nagy Becskerek.

НА ПРОДАЈУ

ИМАЊЕ ПОЉСКО

у близини **Обреновца**, у Србији има простора до **15 хектара у 4 парцеле** у близини једна до друге са **кућом и осталим принадлежностима са 80 кома да засађених шљива** старе 6 година продајем из слободне руке.

Купци нека се обрате мени доле потписаном.

Милоје Вилотић

трговац

1163 2 3 **Обреновац** Србија

СТЕЧАЈ.

Од стране ове општине расписује се овим стечај на место

ЦРКВЕЊАКА,

који би уједно имао вршити службу помоћног црквеног појца.

Молитељи, који ово место постићи желе, имају најкашње до половице децембра о. г. односне своје молбе са увјетима овому одбору поднети.

Из седнице правосл. српске црквено-школске општине у Броду н/С. дне 11. (24.) октобра 1905. 1157 2-3

Председник: **Отон Поповић.** Перовођа: **Симеон Шиља.**

Банкарска радња Ш. Шаркања

Телефон 80—89. БУДИМПЕШТА, VI., Ó-utcza 6 Телефон 80—89.

главна продавница кр. угарских повл. класних лозова

Адреса за брзојаве: **Sárkányék, Budapest.**

Отворен рачун: Код угарске пештанске трговачке банке и код угарске кр. поштанске штедионице.

НАЈВЕЋИ ЗАЈАМ У НОВЦУ ПРУЖАМ на лозове и вредносне папире, својим новцем вадим лозове ма где ови били заложени и дајем на исте већи зајам; има да ми се пошље само заложни лист. Зајам ми се може отплатити и у оброцима и то по врло повољним условима.

БУДИМПЕШТАНСКИМ И ПРОВИНЦИЈАЛНИМ ТРГОВЦИМА И ЗАНАТЛИЈАМА измирујем менице, дајем друге које се лако могу исплатити а пружам и личан зајам

Чиновници и војни часници могу добити амортизациони зајам. Посед. кућа и земље одмах вршим укњижење и на II. и III. место.

Нетражим никакве претходне награде тако исто одговарам одмах на свако писмо, не тражећи наплату поштанске марке за одговор.

Банкарска кућа Ш. ШАРКАЊА

BUDAPEST, VI. Ó-utcza 6. (већ од 25 год. судски протоколисана).

Напомена: Већ су изашле срећке XVII. кола I. реда, молим за вашу штов. поручбину, унапред зајемчујем најбољу и најтачнију послугу, сваки згодитак одмах исплаћујем.

Препоручујем доње срећне бројеве, јер они још нису изжребани са каквим великим добитком.

2.979	12.128	12 953	16 065	35.733	44.596
51.325	58.762	80 847	91 191	101.580	105.655

Исећи

Наручбони лист: 1128 4—10

Sárkány S. bankháza Budapest, VI., Ó-utcza 6.

Поручујем код Вас ..... бро срећке

шаљем поштанском упутницом

и цену ..... уз поузеће

целу / половину / четвртину / осмину

Што се не допада изволте превући.

Име ..... Место, п. п. .....

СРПСКА ЗАДРУГА

за међусобно помагање и штедњу

У НОВОМ САДУ

ОСНОВАНА 1870. ГОДИНЕ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ОСНОВАНА 1870 ГОДИНЕ

ПОЗИВ НА УПИСИВАЊЕ

ЧЕСТИЦА VIII. КОЛА.

По закључку XXXV. редовне главне скупштине држане 3. (16.) фебруара тек. год, расписује се уписивање на **VIII** коло честица са уплаћивањем од 1. јануара 1906. г. по рим. календару.

Уплата износи **1** круну недељно на сваку честицу и траје 4 године

Чланом задруге постаје свави, кога управа у чланство прими, а број честица одређује управа у смислу §. 33. слова а.) друштвених правила.

Уписивање отпочиње 1. новембра и траје до 15. новембра о. г. по рим. кал. сваког дана од 9—12 часова пре подне. Пријаве за уписивање примају се непосредно у самом заводу. — Уписнина је 1 круна од сваке пријављене честице.

У НОВОМ САДУ, 10. (23.) октобра 1905. год.

УПРАВА

1120 7— Српска задруга за међусобно помагање и штедњу

У НОВОМЕ САДУ.

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду